

DIRECCIÓN Y ADMINISTRACIÓN: Cadena de Cort, núm. 11.—PALMA.

DOMINICA TERCERA D' ADVENT

SABENT els juheus que Sant Joan Bautista predicava vorera del riu Jordà ab gran fruit, li enviaren una embaixada perques' informás. ¿Qui ests tú? ¿Ests Cristo? li preguntaren els missatges. No: jo no som Cristo, respongué; ni Elías, ni profeta. Jo som la veu del qui clama en el desèrt, y el Mesías de qui desitjau sebrer noves, está enmitj de voltros, sens que lo hajau coneugut.

¡Què bò seria que tots els cristians se fessen sovint á sí mateixos aquesta pregunta y procurassen darse resposta satisfactoria y terminant! ¿Tú qui ests? Perque molt importa coneixerse á sí mateixos, y no obstant de rès som tan ignorants com del propi coneixement.

David, no se esmená y va seguir el camí del mal, fins y tant que el profeta Natan li feu veurer ell qui era, y sols llavò obrí David son enteniment y se convertí á Deu. Santa Magdalena no abandoná sa vanitat, fins que, iluminada per Jesu-Crist, coneugué el mal estat de s' ànima; y el fill pròdig tampoch se reconciliá ab son Pare fins y tant qu' entrá en sí, y coneugué l' infelís estat á que lo havían reduït els seus desordes. ¡Tant cèrt es que s' homo no acudeix á Deu, fins que cneguentse á sí mateix, veu sa necessitat!

Regoneixen molts aquesta veritat, però objecstan y diuen: ¿y còm un podrá adquirir aqueix coneixement? Perque no es molt facil, donada la perversitat del nostre còr y les tenebres de que está enrevoltat, podermos coneixer tant clarament com es de desitjar?

Realment, si volêm coneixeremos propiament, confés que mos serà prou dificil; però no si per lograrho consultám als altres, pues en aquest punt tots els homos poden ser els nostros mestres, els uns per mèdi de paraules y els altres per mèdi d' obres.

Per mèdi de paraules poden ajudarmos molt, á coneixeremos els directors espirituials, els amichs, y fins y tot els meteixos inimichs.

¿Qui millor que un director hábil, experimentat y gelós podrá posarmos devant la vista totes les imperfeccions, y conduirmos com si mos manassen per la ma, en tots els camins obscurs del nostre còr? Però es el cas que molts passan sense Director, y altres lo cercan lo més superficial y complacent possible; altres n'hi ha, y no son pochs, qui li tapan la vista ab un vel d' excuses, perque no puga descubrir les lligues de s' ànima; y en aquests casos, que son molt freqüents, ¿còm los podrá curar? ¿Es així com mos portám en les malalties corporals?

El segón mèdi per coneixeremos á noltros mateixos, es per los avisos caritatius dels bons amichs; però cuant se los deixa ab plena llibertat de donarlosmos ab franquesa; pues lo ordinari es no admetre d' ells més que les adulaciòns, siguent per desgracia prou exacte aquell refrán que diu: *qui diu les veritats, perd les amistats.*

Finalment, els nostros meteixos inimichs poden ser, y molt sovint son, un mèdi per arribarmos á coneixer, perque si bé es ver que moltes voltes ab les seues imprecacions, serán ecsajerats, també moltes, ben considerat, tenen rahó. Aprofitém, donchs, aquests mèdis, si de veres volêm adquirir un vertader coneixement de *qui som noltros*, coneixement que mos es tan necessari per corregir els nostros defectes; y d' aquí, per alcançar la Gloria.

MOSSEN JOAN.

PENSAMENT

Cuand l' homo's fá esclau conscient
dels mals ab que'l mon convida,
se dû á perde eternament,
perque va contra corrent
p' el riu de la bona vida.

G.

SANTOS DE LA SEMANA

Día 18. Lunes. — La Espectación del Parto de la Virgen María. Nuestra Señora de la O, ó de la Esperanza. SANTOS Victuro y compañeros mrs.; Augencio y Graciano, obispos; Rufo y Zózimo, obs; Santa Judit, vda.

Continúan las Cuarentahoras en San Juan.

Día 19. Martes. — SANTOS Nemesio y Timoteo, diáconos, mártires; Dario y compañeros mrs.; Adjutorio, ab.; Urbano V, papa; Gregorio, ob.; SANTAS Fausta, en Roma; Maura y Tea, mrs.

Continúan las Cuarentahoras en San Juan.

Día 20. Miércoles. — Témpora. Ayuno sin abstinencia de carne. SANTOS Engenio y Macario, mrs.; Amón, Zenón, Tolomeo, Ingenuo y Teófilo, soldados mrs.; Filogonio y Domingo, obs; Liberato y Julio, mrs.; Domingo de Silos, abad; Santa Oria, vg.

Concluyen las Cuarentahoras en San Juan.

I. P. de la Bula de la Santa Cruzada.

Día 21. Jueves. — Antes día de misa. SANTOS Tomás apóstol; Glicerio, pbro. y mr.; Juan, Festo y Temistocles, mártires; Anastasio, ob.

Empiezan las Cuarentahoras en la Concepción (Arrabal.)

Día 22. Viernes. — Témpora. Ayuno sin abstinencia de carne. SANTOS Demetrio y compañeros mrs.; Querencón, obispo y mr.; Zenón, Flaviano. Demetrio, Honorato, Floro e Isquirión, mrs.; Santa Elena, vg., clarisa.

Continúan las Cuarentahoras en la Concepción

Puede ganarse I. P. de la Bula de la Santa Cruzada.

Día 23. Sábado. — Témpora. Vigilia. Ayuno, no se puede comer carne. SANTAS Vintila, ermitaño; Sérvalo, Cleomenes ó Pompeyo, mr.; Gelasio, Basílides y Evaristo, mártires; Beato Nicolás, Factor, franciscano; Santa Victoria, vg. y mr.

Continúan las Cuarentahoras en la Concepción (Arrabal.)

I. P. de la Bula de la Santa Cruzada.

Día 24. Domingo IV de Adviento. — SANTOS Gregorio, presbítero y mr.; Luciano, Metrodorio, Paulo, Zenobio, Teófilo, Druso y Eutimio, mrs.; Delfín, ob.; SANTAS Irmina y Tarsila, vgs.

Concluyen las Cuarentahoras en la Concepción (Arrabal.)

I. P. de la Bula de la Santa Cruzada.

Estudiants y Escoles (*)

D'ACABAMENT DE SIGLE

¡Tant voldriām y deuriām dir sobre lo que veim dins Mallorca!

¿En voleu de cartells y cartilles amb estampes, de pizarrins, de plegs estampats, de bolls y bolles, y mapas de Geografía, y d' Història? N' hi ha de tota casta y en gròs. Pero aquella Creueta que els nostros pares saludaven davant s' abecedari, ja no s' usa; y camí duhim de veure retirar la santa imatje del Crucificat, que encara sa conserva part demunt sa taula dels Mestres de primeres lletres y d'instrucció primaria... Pues, al mirar sa bandera nacional issada en es balcó de les escoles públiques, mos atrevim á preguntar: *axò* ¿guanyará á n' allo? (a)

L' ensenyansa dels pàrvulos, en cuant á mètode, realment s' ha millorada molt; sols es de *playner* que aquesta y l' elemental, no se donin dalt montanya, sinó que s' administri dins sales ahont sol mancar aire bastant per respirarhi els infants enmagatzemats durant un parey d' hores.

La *primaria*, que reglamentariament se dona en les Escoles públiques, sol servirse en locals llogats ó dependents dels Municipis; sens que la mateixa Palma tenga un edifici construït *aposta* per Escola. (b) No hi mancan els Museus escolars, ni les cantoríes, ni les visites d' Inspecció oficial, ni els prèmis polits; pero, en canvi als Mestres, per regla general, no los tenen la consideració que, dins una societat ilustrada, se mereixen.

Ara, respecte de la 2.ª Ensenyança, pod dirse que se compon de tota una biblioteca de llibretxos estampats amb lletra petita sobre paper prim, (los cuales seguit els camvis y reformes continües dels *plans d'estudis*, casi cad' any se mudan y baratan) costant un patrocini els textos y programes que s' imposan als estudiants, perque, cada Professorét té el seu llibret. (c) Y amb tot y axò, cuant un al-lot de 15 anys se posa el títol de Batxiller dins sa butxaca, poguent fer constar que está instruit y aprovat *in onnia scibile*, casi pot assegurarse que ni sab ortografia, ni declinar *musa-musæ*, ni sumar decimals, ni qui fou Colón, ni pronunciar *mossié*, ni coneixer un porro; y, lo pitjor de tot, ni s' recorda dels dèu Manaments. Es dir de la vintena d' assignatures que ha cursat, en cinch anys, arregladament á dos ó tres *plans d'ensenyansa oficial* organisada, no té idea clara de rès; y sols sab que no sab; si no li han fet avorir la Ciencia á forsa de volerli embotillar dins sa mollera, cada mitj any (d) quatre ó cinch matèries amb una extensió impossible cials tractats, *apuntes* y problemes no sacrificarián als Mestres y dexables, si sols consistisin en *nociions generals*.

Molts de Batxillers hey ha que sols no han tengut temps d' aprendre la nomenclatura de les ciències; pero, en canvi han après de fumar dues capses cada dia; de llegir obres prohibides per l' Iglesia; de posar-se sa corbata y pentinarse perfectament; de judicar ses cualidats de calsvol artista del *gènere chico*; de discutir y fallar questíons polítiques, y tal vegada, de fer bèfa de tot lo més sant y respetable que hi ha dins tota societat civilizada.

¿Dursen els llibres davall xella un estudiant de 16 anys?

Ca! axò es indecorós p'els qui ja marruquetjan.

¿Dexar d' anar á repàs á domicili dels metexos professors que donan l' ensenyansa oficial? Es exposat á xascos de fi de curs.

¿Trobar en venta abans de Nadal totes les obres senyalades de texto? Es cas raríssim.

De dolenta y cara califican l' ensenyansa dels centres oficials á Espanya; y es ben cèrt. No pod ser bona la que tant sovint s' amplifica sense tòni só y pràcticament se dificulta. No pod dirse barata la que no pod pagarse per la manestralia; pues demostrat está que, els gastos de matrícules, arreus, llibres, honoraris y títols, durant els cinch anys del Batxillerat, y els de lo meteix y despeses durant el sis ó sèt que duran els estudis en una Universitat ó Escola superior, pujan un capital bastant per viure un homo ab sos interessos. Y, cuant se té un títol professional, ¡*Fortuna te dé Dios, hijo!* pues si, per exercicir sa carrera, no se conta ab forsa d' enginy y el patrocini de qualche cap-pare, el titulat se morirà de fam per falta de feyna. (e)

Avuy en dia, à Mallorca, «sa gran majoria de Col-legis agregats al Institut provincial no representan de cap modo centres de cultura, tota vegada que no son més que dependencies d' Ensenyança oficial, qual iniciativa se circunscriu al movimiento oficinesco de las creaciones propias del Estado.»

«Tant uns com altres de dits establiments, sens vida propia, se limitan á cumplir la llew, registrant en Secretaría, una suficiencia convencional; com si diguessim: á vendre una mercaderia assignaturesca.» (f)

L' Institut Balear ha produhit aquest any passat més de *cuatre mil duros*, en benefici del Estat

que mos suministra y negocia tal casta d' Ensenyansa.

Y, axí van els estudiants y Escoles de Mallorca, á fi de sige. No volem parlar dels col·legis regentats á Palma p' els pares Ligorins, Agustins y Escolàpios. Ni tampoch mos vé bé ocuparmos de les Escoles catòliques; un altre dia n' haurém rahó si Deu ho vol.

Per avuy, acabam deduhint de les nostres reflexions que les ensenyances de caracte oficial civil, dins sa nostra illa, mostran molts de caires flachs; essent evident que no es tot ór lo que llíu, pues si han augmentat en cantitat, han disminuit molt en calidat. Ja no s'ensenya amb ses corretjes amb sa ma des mestre, y es dexebles fora jach, però á forsa de prenre sa colada tènre molts de jovenets y jovenetes, abrumats per sa bárbara multiplicitat d' estudis que los imposan sens orde ni concèrt, s' enmalalteixen.

Als Directors y Directores de Col·legis los interessa *treure molts de sobresalientes*, més que *treure deixebles* vertaderament ben instruits per multiplicar el número de ses pensíons. (g) ¿Ahont condueix aquest sistema d' ensenyansa? A produhir molts d' *invalids* per les Arts, per les Ciències y per l' Industria.

A Mallorca sobran *Doctorets* y mancan *Homos inteligents* en tots els rams. Si en el sige que comensarem no mudam de rumbo, perilla que els nostros fills, *fent tanta via*, romangan retrassats.

B. FERRÁ.

(*) Mirau el n.º 148 d' aquest Setmanari.

(a) Per paga, del drèt que á l'autoritat eclesiàstica de pobles y viles la nostra legislació encara li conserva, per visitar totes ses escoles, s' en fa tan poch us.....

Sia dit sens suposar descuyds allá ahont no n' hi ha, ni faltes de cumpliment en los devérs de los Srs. Mestres que, fins ara, gracies á Deu, á Mallorca, solen ser bons catòlichs. Però.....

(b) Llegiu les *Dues paraules sobre Escoles* que publicarem dia de Octubre de l' any passat, en lo n.º 87 d' aquest setmanari.

(c) A tan escandalós punt ha arribat l' explotació de les obres de texto senyalades p' els estudis en los Instituts y Universidats, que hem vist fer comprar les *entregues* del llibre tant com s' anavan estampant, y acabar el curs, abans de publicarse el final de l' obra. No es raro veure com s' eclsigeixen dues pessetes per una plagueta de cincuenta fyses, ahont no hi ha més que un resumen ó índice ampliat del còs de l' obra, dividit en llissons. Tot-hom sab que els llibres comprats enguany per orde d' un catedràtic, no serveixen l' any qui ve, si es un altre l' encarregat d' explicar la mateixa assignatura. Diuen que, ara, el Govèrn tracta de posar remey á tal desgavell.

(d) Descontades les vacacions, dies de gala, etc., no arriba á mitj any un curs d' estudi. Y els estudiants de Barcelona, han introduhit la costum de fer punt á pedrades y rompent els vidres de ses aules, abans de Decembre. ¡Aquests mos han de regenerar!

(e) A no ser que, seguint la corrent dels espanyols-sangoneres, se procuri una *plassa* per medi de baxeses é iniquidats polítiques, (pués els mèrits reals ni en públiques oposicions soLEN tenirse en conte) venguent á aumentar la gran plaga d' empleats mal feners é ineptes que s' engoleixen el presupost de la nostra escanyada Nació.

(f) *La Enseñanza y su práctica*, por B. (La Almudaina de dia 10 del corrent.)

(g) Salvo les degudes y molt honroses escepçions.

CONSELLS Y ADAGIS AGRÍCOLES

Desembre

Dia 18.—Pagesos, aparayaus per aná á Ciutat.

Dia 19.—Feys provisió de fêms.

Dia 20.—Cohiu els murtóns.

Dia 21.—Sant Tomás, agafa sa porcella p' es nás.

Dia 22.—Replegau aglans.

Dia 23.—Moleu es pebre-bort.

Dia 24.—Comprau recapte per ses festes.

Ses Témpores de Sant Tomás,—de sa serra no caurás—si dijunades les has.

DESENCANTO

CUENTO SOCIAL

FERNANDO había nacido entre las breñas, en una aldehuella de la sierra olvidada de los geógrafos.

Pero sus dotes naturales, su temperamento febril, su alma soñadora y su gran afición al estudio, hacían presentir que en lo futuro ocuparía un lugar preferente en el mundo científico.

Sus padres recelaron, titubearon; pero, vista la insistencia del chico, se decidieron á proporcionarle cuantos medios fueran necesarios para que continuara los estudios allá abajo, en la capital.

Y con tal objeto, mediante aviso y obtenida la venia de un tío suyo que en ella vivía, salió nuestro héroe de la aldea, tan contento, tan ansioso, tan animado, que apenas pensó en despedirse de sus conterraneos.

Al alejarse de su pedacito de tierra querida, donde cada paso fué teatro de alguna que otra infantil hazaña, no dejó de experimentar penosa impresión al llegar á sus oídos las delicadas notas del caramillo y el continuo y lastimero balar de las ovejas, entre las cuales quedaba un hermano suyo, ser sencillo, tranquilo, rudo, sin otra aspiración que la paz y ventura de su hogar y sin otra ocupación que la custodia de su rebaño..... Esto exasperaba á Fernando, llegando en ocasiones á asomar por las ventanas de su alma, risueñamente, el sentimiento de la compasión, que, en el día de su partida, llegó á confundirse con la pasión de la indiferencia.....

¡Bah!, chocceces de lugareños!

Aquella sensación de pena fué una nota pasajera.

El ansia de llegar á la ciudad, de estudiar, de frecuentar los grandes centros literarios, de contraer amistades respetables y de saborear con deleite los goces sociales de que había oido hablar y entreveía en los libros de recreo, embriagaba sus pensamientos, llegando á contemplarse, en delicioso sueño, rodeado de amigos que le querían entrañablemente y de gran número de admiradores que celebraban sus numerosas obras científico-literarias.....

No en balde esforzóse en sus estudios.

Durante su permanencia en la Universidad había alcanzado tan brillantes notas y conquistado tan arraigadamente la benevolencia y amistad de sus profesores y condiscípulos, que no se dejó esperar la realización de sus sueños de oro: todos le querían, todos le admiraban, su nombre era por todos respetado.

Pasó de la Universidad á la vida pública; la pluma y la tribuna le proporcionaron facil acceso á las posiciones más elevadas, y Fernando llegó á ser un grande hombre... un personaje.

Esto acrecentó más y más su ya envidiable influencia, hasta tal punto, que en breve tiempo se conquistó las simpatías del gran mundo: de los hombres de alto rango en ciencia, en política, en pergaminos ó en moneda.

Fué entonces cuando frecuentó, con asiduidad, comidas expléndidas, fiestas, bailes y saraos, en cuyos actos todos, más que su corazón, llegó á amargarse su espíritu observador.

Fernando, poco después de haber terminado una de sus obras, enfermó.

Los médicos le aconsejaron, al observarle, que regresara á su aldea, único remedio eficaz para su dolencia, pues por momentos iba acentuándose la debilidad de su físico, al par que la de sus facultades.

Y tenía sobrados motivos para ello.

Aquel espíritu fuerte y vigoroso menguaba á medida que veía convertirse en implacables enemigos á sus más fervientes admiradores, y trocarse en severa crítica la más entrañable amistad.

A su valiosa y potente influencia sucedió un indiferente respeto; á la señalada distinción de que antes disfrutara, una cortesanía ceremoniosa, que dejaba entrever bastante despegó.

Esto le aniquilaba; desvanecía aquella preciosa inteligencia, anonadaba el alma de Fernando, que creyó á la sociedad sincera, no hipócrita..... tal como se la imaginó allá en el rincón de su pequeña aldea.

No hubo necesidad de grandes investigaciones para descubrir la causa de aquel repentino cambio: el contraste entre los ideales sueños del sabio y del poeta y la realidad humana había quedado grabado de mano maestra en las páginas de su último libro: *Escenas de la vida*.

Y al regresar á su pueblo, cuando á lo lejos oyó las notas del caramillo y el balar de las ovejas, sintió rejuvenecerse, elevarse su espíritu..... gozar.

Abrazó de nuevo á su hermano y no pudo menos de verter algunas lágrimas....

Y allá en el fondo de su alma renació vigoroso el sentimiento de la compasión; pero esta vez la tuvo también de sí mismo, por haber perdido su juventud corriendo tras el fantasma de una dicha que no se encuentra sino en la vida tranquila del hogar donde reinan la ciencia y la virtud.

A. GARCÍA ROVER.

30 Noviembre 1899.

INCA

*Si á Inca vos casau
cada dijous fereu fira,
allá estareu á la mira
dins una vila real.*

(Cansó popular)

Inca, patria d' els meus pares
y de mos antepassats,
la sang que corre en mes venes
tota per drèt te pertany,
y de bon cor la t' daria
per fer ta felicitat.

Com una Reyna ditxosa
en mitj de Mallorca estás,
dins un paradís riquíssim
de flors, vinyes y fruyts.
Tú tens joves molt virtuoses,
y d' Iglesia, Dignidats.

Tú al rich comers donas vida
de la gran perla del mar;
venen cercant los productes
francesos y catalans;
pues dins sos mercats y plaçes
ta fruya es la que més val.

Tú tens tradicions garrides
com bells estels ton cèl clar,
portentosos simulacres
de la Verge celestial,
y penyores estimables
de Jesús crucificat.

Tú fores qui encobehires
ab més noblesa coral
les hosts del gran Rey en Jaume
y la fè dels bons cristians....
Bé diu es cá en t' escut d' armes,
signe de fidelitat.

Ah!, no escoltis, patria meua,
qui tes costums vol mudar;
si rebutjes tes antigues
creéncies, no tendrás pau.
Cuant cayguen les creus qu' adores
també tes glories caurán!

Però jo .. ¡patria estimada!
daria la meua sang
per darte dies de gloria
de ditxa y prosperitat,
y no faria gran cosa
cuant es teua y te pertany.

MIQUEL DURÁN.

Inca 18 Octubre 1899.

RECLAM

Copiam de *El Ancora* de dilluns passat:

"*Otra heroicidad!*—Ayer á las doce y media del dia bajaban por la calle de los Huertos dos jóvenes y un mocito que, por las frases que vertían, dejaban adivinar su aversión á las *placas* del Corazón de Jesús; y al llegar en frente del portal de una carpintería, el mocito arrojó una piedra al escudo de arcilla cocida que estaba fijo sobre dicho portal, con tal fuerza y acertada puntería, que la sagrada imagen se desplomó hecha pedazos. Salió su dueño mientras el *precoz héroe* y sus compañeros echaron á correr sin que pudieran ser alcanzados."

"No pedimos el castigo del culpable que probablemente obró por instigación de quienes mejor que él comprenden lo que es hacer la guerra satánica á las piadosas creencias de nuestro católico pueblo; pero si rogamos á Dios que ilumine á los ciegos de espíritu, y les haga entender que no es de este modo como los pueblos amantes de la verdadera libertad han de regenerarse."

L' endemà s' en hi posá un altre. Així obran els valents catòlichs, contra els socialistes que van á cantar *La Marseillesa* devánt aquelles sagradas imatges.

Just sería que s' obligás, als apedregadors, á colocar á costes seues unes altres placas, *de ferro dur*.

CRESPELLS Y DOLCETES

Es premi gròs.—Llavò mos quexam de lo sexuch de ses contribucions! Y fa dies que s' han despatxat tots els billets de sa loteria de Nadal; y els mallorquins han pagat á l' Estat, voluntariament 150 mil duros (se calcula) esperant trèure *sa grossa*; y no volen que se jugui á burro,.....

Vaja, está vist: els mallorquins tenim doblés demés.

Millores.—Per l' any qui vé, la nostra MALLORCA se proposa introduuirne algunes en favor dels seus constants suscriptors. Entre altres, pensam suprimir el *Pebre coquet* que fins ara hem escampat demunt els *Bunyols de vent*; y repartirlos *Crespellets y dolcetes* per l' estil de ses que dam per mostra avuy. No perlám de ses altres, perque mos estimam més atenyir que prometer.